

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-Le.431.2.6.2019.4

Poznań, dnia 26 listopada 2019 r.

**Pani
Magdalena Hybiak
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Brodnicy
ul. Parkowa 2
63-112 Brodnica**

ZALECENIA POKONTROLNE

W dniach 27, 28, 29 sierpnia oraz 3 i 6 września 2019 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (zwanej dalej *ustawą o pomocy społecznej*), skontrolował kierowany przez Panią Kierownik Ośrodek Pomocy Społecznej, zlokalizowany pod adresem: ul. Parkowa 2 w Brodnicy (zwany dalej „*Ośrodkiem*” lub określany skrótem „*OPS*”).

Zakres kontroli obejmował prawidłowość przyznawania świadczeń oraz kwalifikacje kadry realizującej zadania pomocy społecznej w Ośrodku w okresie od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia kontroli.

Ustaień kontrolnych dokonano w oparciu o wyniki analizy dokumentacji i wyjaśnień złożonych przez Panią Kierownik. Ustalenia zawarte zostały w protokole, podpisanym przez Panią Kierownik w dniu 7 listopada 2019 r. (wpływ do WUW w dniu 13 listopada 2019 r.).

W trakcie kontroli pozytywnie oceniono pracę Ośrodka pod względem sposobu realizacji zadań i prowadzonej dokumentacji, pomimo stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości.

W zakresie realizacji zadań, wykazano, że Ośrodek od 2018 r. nie posiada strategii rozwiązywania problemów społecznych, wymaganej w art. 16b i 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Z wyjaśnień złożonych przez Panią Kierownik wynika, że powodem braku strategii jest m.in. wysoki koszt opracowania dokumentu przez firmy zewnętrzne przy braku możliwości opracowania dokumentu we własnym zakresie. Jednocześnie zapewniła Pani, że mimo braku strategii Ośrodek realizuje programy pomocy społecznej oraz współpracuje z gminnymi i powiatowymi instytucjami działającymi w zakresie integracji osób i rodzin grup szczególnego ryzyka. Niezależnie od powyższego, zobowiązała się Pani Kierownik do poczynienia starań w kierunku opracowania i realizacji strategii oraz uchwalenia przez Radę Gminy stosownej uchwały.

Ocena prawidłowości przyznawania świadczeń w dokumentacji 34 osób/rodzin, w zakresie 48 spraw zakończonych decyzjami administracyjnymi, wykazała, iż:

- w badanym materiale nie stwierdzono przypadków niezasadnego przyznania pomocy;

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.

- we wszystkich skontrolowanych sprawach Ośrodek umożliwił stronom czynny udział w prowadzonym postępowaniu, zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego² (określanej dalej skrótem *Kpa*);
- wydanie decyzji o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy każdorazowo poprzedzone było przeprowadzeniem u wnioskodawcy wywiadu środowiskowego, zgodnie z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej oraz na zasadach określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego³ (zwanego dalej *rozporządzeniem w sprawie wywiadu środowiskowego*). Przy stałym lub długookresowym pobieraniu świadczeń, aktualizacje wywiadów przeprowadzano w terminach wymaganych przepisem § 9 ww. rozporządzenia, tj. nie rzadziej, niż co 6 miesięcy;
- w żadnej z kontrolowanych spraw nie wniesiono uwag, co do terminowości przeprowadzanych wywiadów;
- w żadnej z kontrolowanych spraw nie wniesiono uwag, co do prawidłowości postępowania administracyjnego, a także kompletności, wiarygodności i aktualności załączonych dowodów;
- poza jednym przypadkiem dotyczącym zasiłku okresowego nie stwierdzono nieprawidłowości w ustalaniu wysokości świadczeń pieniężnych, które przyznawano zgodnie z art. 37 ust. 2, ust. 3, art. 38 ust. 2 – 4, art. 41 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej;
- w sprawie dotyczącej udzielenia pomocy osobom, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, fakt wystąpienia zdarzenia i jego okoliczności zostały właściwie udokumentowane, a poniesione straty opisane i oszacowane. Udzielone wsparcie było uzasadnione, a wydatkowanie środków na określony w decyzji cel – potwierdzone rachunkami i fakturami;
- przy udzielaniu pomocy w formie usług opiekuńczych objęcie wnioskodawcy pomocą następowało niezwłocznie, z uwzględnieniem pilnych potrzeb wynikających ze stanu zdrowia podopiecznego. Jakość, efektywność i celowość długoterminowo przyznawanych usług monitorowane były przez Ośrodek w trakcie wizyt pracownika w środowisku, a ocena realizacji usług, dokonywana na podstawie obserwacji pracownika socjalnego oraz opinii usługobiorcy, utrwalana była w dokumentacji podopiecznego.

Ocena wydanych decyzji wykazała, iż:

- wszystkie kontrolowane decyzje posiadały podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości i trybie wniesienia odwołania, zgodnie z art. 107 *Kpa*. Ponadto – pouczenie o obowiązkach osoby korzystającej z pomocy społecznej wynikających z art. 109 ustawy o pomocy społecznej;
- w żadnej z kontrolowanych spraw nie wniesiono uwag, co do terminowości wydawanych decyzji.

Jednocześnie stwierdzono, iż:

- w jednym przypadku osobie samotnie gospodarującej nieposiadającej źródeł dochodów przyznano zasiłek okresowy w wysokości 500 zł tj. o 82 zł przekraczającej limit kwotowy wskazany w art. 38 ust. 2 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej;
- w podstawie prawnej jednej decyzji w sprawie zasiłku stałego oraz jednej decyzji dotyczącej usług opiekuńczych nie przywołano art. 108 *Kpa*, choć w uzasadnieniu decyzji uzasadniono konieczność zastosowania tego przepisu;

² Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 ze zm.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1788

- w podstawach prawnych 3 decyzji w sprawie zasiłku stałego, 4 decyzji w sprawie zasiłku okresowego oraz 5 decyzji dotyczących usług opiekuńczych nie uszczegółowiono art. 8 ustawy o pomocy społecznej, a w podstawach prawnych 3 decyzji w sprawie zasiłku celowego doprecyzowano art. 8 ustawy o pomocy społecznej nieadekwatnie do faktycznej sytuacji wnioskodawcy;
- w podstawach prawnych 2 decyzji dotyczących odpłatności za pobyt w DPS nie uszczegółowiono przepisów art. 60-62 ustawy o pomocy społecznej;
- w podstawach prawnych 2 decyzji w sprawie zasiłku celowego popełniono błąd pisarski w art. 39 ustawy o pomocy społecznej wskazując, jako jednostki redakcyjne, punkty, zamiast ustępów,
- w podstawie prawnej jednej decyzji dotyczącej zasiłku celowego przy przywoływaniu art. 48 ustawy o pomocy społecznej popełniono błąd polegający na wskazaniu nieistniejących w tym przepisie ust.1 i ust. 4;
- w jednej decyzji w sprawie zasiłku celowego w podstawie prawnej nieprawidłowo wskazano art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w odniesieniu do wnioskodawcy, u którego nie występował problem nienależnego pobierania świadczeń;
- w jednej decyzji dotyczącej zasiłku celowego w podstawie prawnej błędnie przywołano art. 7 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej w sprawie, w której nie występował problem bezdomności;
- w podstawie prawnej jednej decyzji w sprawie skierowania do DPS omyłkowo przytoczono przepisy dotyczące odpłatności za pobyt w DPS;
- w podstawach prawnych 2 decyzji przyznających zasiłek stały mylnie przywołano przepis art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, odnoszący się do możliwości zmiany lub uchylania decyzji administracyjnej;
- w podstawie prawnej jednej decyzji zmieniającej warunki świadczenia usług opiekuńczych nie wskazano art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej; w podstawach prawnych 2 decyzji zmieniających odpłatność w DPS nie przytoczono art. 163 kpa i art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w jednej decyzji zmieniającej zakres usług opiekuńczych nie wskazano w podstawie prawnej art. 155 Kpa – pomimo, że w uzasadnieniu decyzji powołano się na ten przepis;
- w podstawach prawnych 3 decyzji w sprawie zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego oraz 3 decyzji dotyczących usług opiekuńczych popełniono błąd pisarski w dacie rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- w podstawach prawnych 3 decyzji dotyczących specjalnego zasiłku celowego popełniono błąd pisarski w dacie rozporządzenia w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej⁴; natomiast w podstawie prawnej jednej decyzji w sprawie zasiłku celowego powołano się na nieaktualne rozporządzenie w tej sprawie, przy czym ustalenia kwotowe wynikające z decyzji opierały się na aktualnych kryteriach dochodowych i były prawidłowo określone;
- w jednej decyzji w sprawie zasiłku stałego w podstawie prawnej przywołano adekwatne i prawidłowe przepisy ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych⁵, lecz nie wskazano adresu publikacyjnego tej ustawy,

⁴ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1358) oraz poprzedzające je rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1058)

⁵ ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 ze zm.)

- w podstawach prawnych jednej decyzji dotyczącej usług opiekuńczych, 2 decyzji w sprawie odpłatności za pobyt w DPS i 2 decyzji w sprawie zasiłku celowego wskazano nieaktualny adres ogłoszenia tekstu jednolitego ustawy o pomocy społecznej;
- w jednej decyzji w sprawie usług opiekuńczych oraz jednej decyzji dotyczącej zasiłku celowego przytoczono nieaktualny adres publikacyjny rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- w jednym przypadku w podstawie prawnej decyzji dotyczącej odpłatności za pobyt w DPS omyłkowo powołano się na nieaktualne zarządzenie starosty w sprawie średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej;
- w podstawie prawnej jednej decyzji dotyczącej zasiłku stałego omyłkowo przywołano uchwałę Rady Gminy odnoszącą się do innego zakresu spraw, niż rozstrzygane w decyzji;
- w treści uzasadnienia jednej decyzji w sprawie zasiłku okresowego popełniono błąd pisarski przy powoływaniu się na datę złożenia wniosku w sprawie;
- w jednym przypadku dotyczącym usług opiekuńczych decyzja przyznająca usługi dwóm wspólnie zamieszkującym osobom, zaadresowana była tylko na jedną z tych osób;
- w jednym przypadku dotyczącym specjalnego zasiłku celowego odnotowano datę odbioru decyzji, nie pozyskując podpisu osoby odbierającej dokument;
- w jednej sprawie dotyczącej zasiłku stałego w rodzinnym wywiadzie środowiskowym niewypełniono wszystkich pozycji kwestionariusza wywiadu;
- w jednym przypadku do przeprowadzania wywiadu z osobami poszkodowanym w wyniku zdarzenia losowego wykorzystano kwestionariusz cz. I, zamiast cz. VII, wymagany §10 rozporządzenia w sprawie wywiadu środowiskowego, przy czym zastosowanie niewłaściwego druku nie wpłynęło na umniejszenie wartości informacyjnej wywiadu, a wszystkie przewidziane w cz. VII zagadnienia zostały w wywiadzie uwzględnione.

Po zapoznaniu się z ustaleniami kontroli, w piśmie z dnia 30 września 2019 r. poinformowała Pani Kierownik o niezwłocznym wyeliminowaniu z codziennej praktyki ww. błędów i uchybień w podstawach prawnych aktualnie wydawanych decyzji oraz uzupełnieniu braków w prowadzonej dokumentacji. W odniesieniu do błędnego naliczenia kwoty zasiłku okresowego wyjaśniła Pani, że zwrócono pracownikom socjalnym uwagę na to zagadnienie, a zaistniały błąd zostanie skorygowany przy użyciu dostępnych środków administracyjnych.

Ocena kwalifikacji kadry Ośrodka, realizującej w dniach kontroli zadania pomocy społecznej wykazała, iż jako Kierownik OPS posiada Pani kwalifikacje niezbędne na zajmowanym stanowisku, określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Właściwe kwalifikacje formalne na zajmowanych stanowiskach posiadali również realizujący zadania w kontrolowanym obszarze: pracownik socjalny i starszy pracownik socjalny⁶. Jednocześnie analiza zabezpieczenia kadrowego zadań dotyczących pomocy społecznej, wykazała, iż w dniach kontroli rejony opiekuńcze Ośrodka obsługiwało jedynie 2 pracowników socjalnych, co jest niezgodne z wymogiem określonym w art. 110 ust. 12 ustawy o pomocy społecznej stanowiącym, iż „*Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych*”. Poza tym w gminie Brodnica, która wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. liczyła 4801 mieszkańców, jeden pracownik socjalny przypadał na średnio 2400 mieszkańców gminy i 59 rodzin objętych pracą socjalną, co świadczy o niezgodności z wymogiem określonym w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który obliguje Ośrodek do zatrudniania pracowników socjalnych „*(...) proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik*

⁶ art. 116 ust. 1 pkt 1-3, art. 156 ust. 1a i ust. 3a, ust. 4 ustawy o pomocy społecznej;

socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.” Powyższy stan wskazuje na niespełnianie przez OPS wymogów ustawowych dotyczących zabezpieczenia kadrowego realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w Gminie Brodnica.

Mając powyższe na względzie, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej wnoszę o:

1. Podjęcie działań mających na celu zwiększenie zatrudnienia pracowników socjalnych w Ośrodku tak, aby liczba pracowników obsługujących rejon opiekuńczy zgodna była z wymogami określonymi w art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej.
2. Poczynienie skutecznych starań w celu opracowania, zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 16b oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej, gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz jej realizację.
3. Dołożenie staranności przy redagowaniu podstaw prawnych decyzji, zgodnie ze złożoną przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej deklaracją z dnia 30 września 2019 r.

Nadto, po przeanalizowaniu wniesionych przez Panią wyjaśnień, uwzględniając jednostkowy charakter wykazanych uchybień oraz podjęte przez Panią działania w celu ich wyeliminowania, odstępuję od wydania zaleceń pokontrolnych w pozostałym zakresie.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania wyżej wymienionych zaleceń pokontrolnych oczekuję od Pani w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń, zgodnie z art. 128 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w terminie 30 dni jest Pani obowiązana do powiadomienia Wojewody Wielkopolskiego o realizacji zaleceń, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Jednocześnie przypominam, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6.000 zł.

Otrzymują

1. Pani Magdalena Hybiak
Kierownik OPS
ul. Parkowa 2
63-112 Brodnica
2. Rada Gminy w Brodnicy
ul. Parkowa 2
63-112 Brodnica
3. aa

z up. Wojewody Wielkopolskiego
/-/ Monika Donke-Cieślewicz
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Dokument sporządzony został przez
Alicję Moder – starszego inspektora wojewódzkiego
5.12.2019 r.